

Het Vogelmeer in de Kennemerduinen

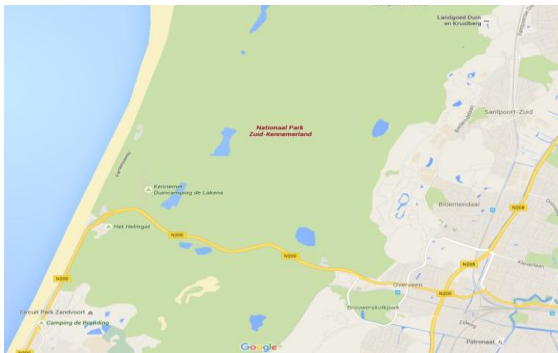
Gijs Eijgenraam

Onderzoeksvraag

Wat is de landschapsfunctie van het Vogelmeer in de Kennemerduinen?

Gebiedsbeschrijving

De Kennemerduinen liggen tussen Haarlem en Zandvoort en maken deel uit van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Dit duingebied behoort tot Hoog-Nederland en wordt gekenmerkt door paraboolduinen en is ontstaan als gevolg van het stuiven van de duinen, wat ook wel het "lopen van duinen" wordt genoemd. Tot en met 2003 werd er **grondwater** uit dit gebied gewonnen. Daarnaast zijn er verschillende **waterbronnen** zoals meertjes in het gebied. Het Vogelmeer bevindt zich ver landinwaarts in het gebied^[1]. Het Vogelmeer is al jarenlang een natuurlijke broed/rustplaats voor verschillende vogelsoorten uit Nederland en andere landen.

Figuur 1: Nationaal Park Zuid-Kennemerland, met in het midden (links van de rode tekst) het Vogelmeer. Rechts op de foto is Haarlem en linksonder ligt Zandvoort ^[2].

Resultaten

Het duinlandschap van de Kennemerduinen is 5500 jaar geleden ontstaan. Het begon met enkele strandwallen, maar onder invloed van de zee en wind vormden zich op

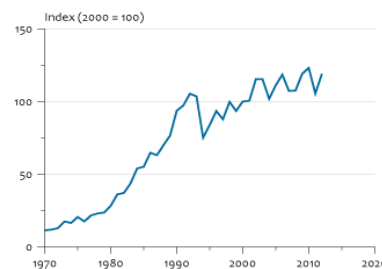

Figuur 2: Het Vogelmeer^[3]

de strandwallen duinen. Bijna alle duinmeren en **plassen** in het nationale park zijn ontstaan als gevolg van zandwinning^[4]. Het Vogelmeer daarentegen is bewust aangelegd met als doel de vogelstand in de Kennemerduinen te bevorderen. Het meertje heeft daarom vrij vlakke oevers (zie figuur 2).^[4] Sinds het ontstaan van het Vogelmeer in de jaren 50^[5], is de functie van het Vogelmeer altijd hetzelfde

gebleven: De vogelstand bevorderen. Het meer is een geschikte natuurlijke broedplaats voor meerdere vogelsoorten. Een veelvoorkomende en terugkerende vogelsoort is de Aalscholver. In de jaren 60 raakte deze vogelsoort bedreigd, maar dankzij een beschermende status is de populatie in heel Nederland gegroeid (zie figuur 3)^[6]. Dit heeft ook effect gehad op de vogelpopulatie rond het Vogelmeer. Aalscholvers zijn nu namelijk niet meer weg te denken van dit duinmeer.

Aalscholver

Bron: NEM (SOVON, CBS).

CBS5dec13
www.cbs.nl/nl/nl/105812

Figuur 3: Aantal Aalscholvers in Nederland in % t.o.v. 2000^[6]

Het meer heeft uiteindelijk meer functies gekregen dan alleen de vogelstand bevorderen. Beheerders van het gebied rond het Vogelmeer hebben Schotse Hooglanders, Konikpaarden en Shetland pony's uitgezet om een nog gevarieerdere begroeiing in de kennemerduinen te krijgen^[7]. Voor deze diersoorten dient het Vogelmeer als een drinkplek, waardoor het naast natuurlijke broedplaats een tweede landschapsfunctie heeft gekregen. Daarnaast dient het meer ook als recreatiegebied. Niet om in te zwemmen, maar er zijn verschillende wandelpaden in de duinen die langs het Vogelmeer lopen.

Conclusie

Voor het Vogelmeer in de Kennemerduinen zijn 3 verschillende functies te onderscheiden:

1. Natuurlijke broedplaats voor verschillende soorten vogels, waaronder de Aalscholver.
2. Drinkplaats voor Schotse Hooglanders, Konikpaarden, Shetland pony's en andere diersoorten.
3. Recreatiegebied voor mensen die willen genieten van het **landschap** en de natuur in de duinen.

Referenties

- [1] <http://www.geologievannederland.nl/landschap/geologische-locaties/kennemerduinen>
- [2] Google Maps, 2015, www.google.com/maps
- [3] Piet de Droog, 2009, [Vogelfocus.nl/landschappen/kennemerduinen.htm](http://www.vogelfocus.nl/landschappen/kennemerduinen.htm)
- [4] <http://www.marceltettero.nl/home/ZuidKennemerland.html>
- [5] <http://www.vwgzkl.nl/vogels-kijken/vogelkijkpunten/vogelmeer-in-nationaal-park-zui-kennemerland/>
- [6] <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl1058-Aantalsontwikkeling-aalscholver.html?i=2-50>
- [7] <https://www.ivn.nl/afdeling/zuid-kennemerland/activiteiten/rondje-vogelmeer>